

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Hillman, L. (2025) Koulutusleikkaukset uhkaavat ammattikorkeakoulujen toimintakykyä.
Toolilainen, 2025:3, s. 3-4.

URL: https://www.tool.fi/wp-content/uploads/2025/10/TOOLilainen_3_2025_NETTILEHTI-1.pdf

KOULUTUSLEIKKAUKSET UHKAAVAT ammattikorkeakoulujen toimintakykyä

Suomen hallituksen vuoden 2026 budjettiesitykseen sisältyvät merkittävät koulutusleikkaukset kohdistuvat suoraan korkeakoulusektoriin – sekä yliopistoihin että ammattikorkeakouluihin. Kokonaisuudessaan noin 120 miljoonan euron vähennykset heikentävät opetuksen laatua ja rajoittavat tutkimus- ja kehitystoiminnan edellytyksiä.

tuu myös verotuksellisia muutoksia, kuten työsuohdepolkupyöräedun, työhuonevähennyksen ja jäsenmaksuvähennyksen poistuminen. Näiden yhteisvaikutus on keskimäärin noin 1500 euroa vuodessa nettona ammattikorkeakoulun lehtorille. Tämä vastaa noin 181 euron kuukausittaista palkankorotustarvetta – korvaus, jota on vaikea saavuttaa ilman neuvotteluvoimaa.



VAIKUTUKSET OPETUKSEEN ja henkilöstöön ovat mittavat. Erityisesti 65 miljoonan euron leikkaus korkeakoulujen perusrahoitukseen näkyy opetuksen järjestämisessä. Vaikka vaikutukset eivät suoraan näy opettajan palkkapussissa, ne heijastuvat arkeen: pienenevillä resursseilla on tehtävä enemmän, mikä johtaa henkilöstövähennyksiin ja kuormituksen kasvuun. Tämä puolestaan heikentää opetuksen laatua ja opiskelijoiden saamaa ohjausta.

TUTKIMUS- JA kehitystoimintaan on luvattu lisärahoitusta, mutta kokonaisvaikutus jää negatiiviseksi, kun perusrahoituksen leikkaukset kaventavat korkeakoulujen toimintamahdollisuuksia.

OPISKELIJOIDEN ASEMA heikkenee leikkausten myötä. Opintotarjonnan supistuminen hidastaa valmistumista ja vähentää opiskelijoiden mahdollisuuksia valita opintoja omien tavoitteidensa mukaisesti. Samalla opiskelijapalveluiden ja tukitoimien karsinta heikentää opiskelijoiden hyvinvointia ja opiskelukykyä – juuri niitä tekijöitä, joiden varaan tulevaisuuden osaaminen rakentuu.

TALOUDELLINEN PAINE lisääntyy opettajilla. Leikkaukset eivät rajoitu pelkästään koulutusrahoitukseen. Opettajiin kohdis-

AKTIIVINEN JÄSENYYS ammattijärjestössä tarjoaa kuitenkin keinoja kompensoida näitä menetyksiä. Esimerkiksi jäsenetujen kautta saatavat lomaviikkoalennukset, vakuutus-edut ja paikallisyhdistysten virkistystoiminta voivat merkittävästi lieventää taloudellista painetta.

Saatavuuslisä ja sopimuskirjaukset – puolustettavat peruspilarit, joista emme luovu.

Nykyisessä tilanteessa saatavuuslisä alkaa näyttäytyä enemmän "selviytymisetuna" kuin kannustimena. Sen, kuten muiden keskeisten sopimuskirjausten – sidottujen työviikkojen ja työajan rakenteen – säilyttäminen on kriittistä. Yleisen tason palkankorotus on vähimmäisvaatimus, josta ei tule tinkiä.

KEVÄÄN NEUVOTTELUKIERROS tarjoaa mahdollisuuden yhteiseen vaikuttamiseen. Jäsenyyden merkitys korostuu entisestään, kun puolustamme työehtoja ja opetuksen edellytyksiä.

Huoli opiskelijoista on etusijalla. Vaikka leikkaukset vaikuttavat konkreettisesti opettajien arkeen, suurin huoli kohdistuu opiskelijoihin. Miten voimme jatkossa turvata aidot oppimisen edellytykset ja mahdollistaa osaamisen kehittymisen? Tämä kysymys on asetettava kaiken toiminnan keskiöön – nyt ja tulevaisuudessa. «

UTBILDNINGSNEDSKÄRNINGARNA HOTAR

yrkeshögskolornas verksamhetsförmåga

LEDAREN

I Finlands regerings budgetförslag för år 2026 finns betydande besparingar som direkt drabbar högskolesektorn – både universiteten och yrkeshögskolorna. Helheten på ca 120 miljoners inbesparingar försvagar undervisningskvaliteten och begränsar forskningens och utvecklingsverksamhetens förutsättningar. Effekterna för undervisningen och personalen är betydande. I synnerhet nedskärningen på 65 miljoner euro i högskolornas grundfinansiering syns i undervisningsarrangemangen. Även om effekterna inte direkt syns i lärarnas lönekuvert återspeglas de i vardagen: man måste göra mer för mindre, vilket leder till personalminskningar och ökad belastning för de kvarvarande. Detta i sin tur försvagar undervisningens kvalitet och handledningen av studerande.

MAN HAR LOVAT tilläggsfinansiering till forsknings- och utvecklingsverksamheten men totaleffekten blir negativ då besparingen av grundfinansieringen begränsar högskolornas verksamhetsförutsättningar.

STUDERANDES SITUATION försvagas i och med inbesparingarna. Minskningarna av utbildningsutbudet fördröjer utexamineringen och möjligheterna för de studerande att välja studier i enlighet med deras egna önskemål. Samtidigt försvagar besparingen av studerandeservice och stödfunktioner deras välmående och studieförmåga – just de faktorer på vilka framtidens kunnande bygger på.

DET EKONOMISKA TRYCKET ökar för lärarna. Besparingarna begränsas inte bara till utbildningsverksamheten. Lärarna drab-

bas också av skattetekniska förändringar, såsom avskaffandet av avdragen för arbetsförmåner som arbetsförmåns cykel, arbetsrum och medlemsavgifter. Den sammanlagda effekten av dessa betyder nettomässigt cirka 1500 euro per år för en yrkeshögskolelektor. Detta innebär ett tryck på en månadslönsförhöjning på ungefär 181 euro – en ersättning som är svår att uppnå utan förhandlingskraft.

AKTIVT MEDLEMSKAP i yrkesorganisationen erbjuder dock möjligheter att kompensera dessa förluster. T. ex. rabatterna för semesterveckor, försäkringsförmåner och lokalföreningarnas rekreationsverksamhet kan påtagligt lindra det ekonomiska trycket. Likaså "tillgänglighetstillägget" samt avtalsanteckningarna – de grundläggande pelarna vi inte avstår ifrån. I dagsläget börjar tillgänglighetstillägget mest se ut som en "överlevnadsförmån" än som en sporre. Det är kritiskt att bevara den, liksom övriga centrala avtalsnoteringar – bundna arbetsveckor och arbetsstrukturen. Den allmänna löneförhöjningen är en miniminivå som man inte skall pruta på.

VÅRENS FÖRHANDLINGSRUNDA erbjuder en möjlighet till samverkan. Medlemskapets betydelse blir viktigare än förut, då vi försvarar arbetsvillkor och förutsättningarna för undervisning. Omsorgen om de studerande är i fokus. Trots att inbesparingarna direkt inverkar på lärarnas vardag ligger bekymren mest på de studerande. Hur kan vi i framtiden garantera äkta förutsättningar för lärande och möjliggöra utvecklingen av kunnandet? Denna fråga måste sättas i centrum för all verksamhet – nu och i framtiden. «

